

lingen paa de aarlige Budgetter. Jeg advarer mod nu at komme ind paa Spørgsmaalet om Privatdrift i Modsetning til Statsdrift. Jeg tror forøvrigt heller ikke, at denne Tanke kan gennemføres paa Rigsdagen, jeg anser det for aldeles usandsynligt; men, hvad der er aldeles afgjort, er, at det Publikum ude i Landet, der benytter Jernbanerne mest og har den mest begrundede Formenting om Hensigtsmæssigheden ved Driften, ikke vil have Driften lagt over i private Hænder, men vil, at den skal blive i Statens Haand, og dette er for mig det Afgjørende.

Bjørnbaa: Ved dette Lovforslag er der jo meget rig Anledning til at komme ind paa Principspørgsmaal, og de foregaaende Dages Forhandling har jo ogsaa ydet et betydeligt Bidrag i den Henseende. Som Følge deraf er der ikke megen Anledning for senere Talere til at komme meget dybt ind paa Principspørgsmaalene, og jeg skal heller ikke, skjøndt jeg med et Par Ord vil berøre disse Ting, komme meget dybt ind derpaa. Spørgsmaalet om Statsdrift og Privatdrift er jo et meget brændende Spørgsmaal, lader det til; men det forekommer ikke mig, at der er synderlig Anledning til at komme ind paa det, da vistnok Alle maa svare paa det Spørgsmaal, om vi nu kunne komme tilbage til Privatdrift, med at sige: Nei, ubetinget ikke! Det lader sig umulig gjøre at komme tilbage til Privatdrift, og jeg tror ikke, de Udtalelser, der ere faldne om dette, have været merite paa den Maade. Jeg tror ikke, de to ærede Talere, som have været inde paa dette og fremhævet Privatdriftens Nytte, for Alvor vilde stille dette Spørgsmaal frem saaledes, at de foreslog, at vi skulde over til Privatdriften igjen. Alene Hensynet til den store Mængde Mennesker, som Staten har bredet ind i dette Foretagende ved sin Overtagelse deraf, forhindrer det, disse 5—6,000 Mennesker kan man ikke saaledes flod overgive til privat Godsbefindende, Staten har jo en uafviselig Pligt overfor de Mennesker. Der kan vel ikke være nogen Tvivl om, at Privatdrift altid er sparjommeligere end Statsdrift. Naar man ligefrem ser paa Udgiftsiden, naar man ser paa den Maade, hvorpaa man administrerer et Statsforetagende, og den Maade, man administrerer et privat Foretagende paa, er det jo klart, at det private Foretagende altid er indrettet sparjommeligere og som Regel ogsaa meget mere praktisk. Ved Alt, hvad der skal styres af Staten, vil man lægge Mærke til, at det altid bliver et Ual-

af overordnede Embedsmænd. Nu siger man jo nok, at de skulle være der for Kontrollens Skyld, de skulle være der for at føre det nødvendige Opsyn. Na ja, der er selvfølgelig Ingen her — det kan der ikke være Tale om — ja, der er vel Ingen overhovedet i Landet, som ønsker, at der skulde gives let Afgang til Bedrageri og Sligt. Ingen ønsker selvfølgelig, at man skulde aabne Afgang for den Slags Ting; men den almindelige Mening overalt, hvor man har noget Kjendskab til disse Forhold, er, at det store Antal af overordnede Embedsmænd forvækker Administrationen derved, at de skulle skaffe sig Arbejde, selv hvor det ingen Nytte er til lave de et Arbejde, stille Fordringer om Dit og Dat i det Uendelige, udgive Ordre saa til Høire, saa til Venstre i alle Retninger, og dette er vor Jernbanebestyrelse ligesaa lidt fri for som andre Statsinstitutioner. Jeg tror endogjaa, at vor Statsbanedrift lider i en aldeles utrolig Grad af dette, at disse mange forskellige overordnede Funktionærer lave en Uendelighed af unyttigt Arbejde. Alene den uhyre Mængde af Cirkulærer, som de udsende, er det for de underordnede Funktionærer et helt Arbejde at gennemlæse. Det er en Literatur saa stor, at, naar den ærede Minister forleden sagde, at, naar der var Tale om Overtrædelse af et eller andet Tjenesteforhold, svarede der: Vi vidste ikke, hvad vi skulde gjøre, thi vi havde ingen Regel for det — det var den Erfaring, den ærede Minister havde fra dette Omraade — saa tror jeg, at man ligesaa let kunde faae det Svar: Vi have faaet saa mange Cirkulærer, der gik i Ost og Vest, at vi ikke kunde hitte ud af alle disse Cirkulærer. Paa Administrationens Omraade tror jeg derfor, at man skulde se Noget paa det Exempel, man havde fra den sjællandske Drift, den Gang den var privat, for der kan ingen Tvivl være om, at den sjællandske Drifts-administration var en god Administration. Det kan godt være, at man ikke havde udstykket det saa aldeles skematisk principmæssigt rigtigt, men jeg er overbevist om, at det var en særdeles økonomisk og fornuftig Ordning af Driften, og den Retning, som man er gaaet i senere, siden Generaldirektoratets Oprettelse, tror jeg er en forkert Retning, og man skulde ikke yderligere komme ind paa dette, thi vel skal man selvfølgelig have saa megen Kontrol, som er nødvendig, men for megen Kontrol og for megen Systematisering bringer betydelige Udgifter. Nu vil man jo nok tillige sige: Ja, men, det fylder saa lidt, eller, som et æret Medlem, der talte for lidt siden, sagde: Det gjør ikke saa meget med et Par Kontorchefer fra eller til, det er